

2. Новиков Д.А. Статистические методы в педагогических исследования (типовые случаи) / Д.А. Новиков. – М. : МЗ-ПРЕСС, 2004. – 67 с. – С. 10.

3. Пискунов А.И. Теория и практика педагогического эксперимента / А.И. Пискунов, Г.В. Воробьев. – Москва, 1979. – 208 с.

4. Подласий І.П. Діагностика та експертиза педагогічних проєктів : [навч. посіб.] / І.П. Подласий. – К. : Україна, 1998. – 343 с.

5. Хрестоматія з педагогіки вищої школи : [навчальний посібник] / Укл.: В.І. Лозова, Г.В. Троцько, О.М. Іонова, С.Т. Золотухіна : за заг. ред. В.І. Лозової. – Х. : Апостроф, 2011. – 408 с.

УДК 378:37.01/.09:004

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОСТІР У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ БАКАЛАВРІВ З ТУРИЗМУ

Зубехіна Т.В., к. пед. н.,
доцент кафедри туризму
ПВНЗ «Академія рекреаційних технологій і права»

У статті проаналізовано сучасні технічні засоби реалізації інформаційних технологій та основні елементи організації інформаційного простору у навчально-виховному процесі бакалаврів з туризму. Розглянуто головні напрями організації інформаційного простору у навчально-виховному процесі бакалаврів з туризму. Охарактеризовано найбільш популярні Інтернет-ресурси, необхідні для інформаційної підготовки фахівців. Визначено методики роботи з інформаційними ресурсами та системами.

Ключові слова: інформаційний простір, інформаційні технології, туризм, бакалавр з туризму, Інтернет.

В статье проанализированы современные технические средства реализации информационных технологий и основные элементы организации информационного пространства в учебно-воспитательном процессе бакалавров туризма. Рассмотрены основные направления организации информационного пространства в учебно-воспитательном процессе бакалавров туризма. Охарактеризованы наиболее популярные Интернет-ресурсы, необходимые для информационной подготовки специалистов. Определены методики работы с информационными ресурсами и системами.

Ключевые слова: информационное пространство, информационные технологии, туризм, бакалавр туризма, Интернет.

Zubekhina T.V. INFORMATION SPACE IN THE EDUCATIONAL PROCESS OF BACHELORS OF TOURISM

In the article the modern means of information technology implementation and main elements of the organization's information space in the educational process of Bachelors of Tourism.

The main directions of the organization's information space in the educational process of Bachelors of Tourism. Described the most popular Internet resources necessary information for training. Defines how to work with information resources and systems.

Key words: information space, information technology, tourism, bachelors of tourism and the Internet.

Постановка проблеми. Світ неухильно переходить на цифрові технології, завдячуючи постійному вдосконаленню інформаційних та комунікаційних технологій. Комунікації перейшли у цифрову форму, стали більш мобільні та ширші. І ця революція формує індустрію туризму.

До сучасних технічних засобів реалізації інформаційних технологій відносяться: персональні комп'ютери, планшети, смартфони; локальні і глобальні обчислювальні мережі; комунікаційні засоби; відео інформаційні системи та інше. Сучасні інформаційні системи передбачають інтеграцію різних програмних продуктів. У склад

інформаційної системи входять засоби для документального забезпечення управління, інформаційної підтримки соціально-культурного сервісу і туризму, комунікаційне програмне забезпечення, засоби організації колективної роботи працівників та інші допоміжні технологічні продукти. Впровадження інформаційних технологій передбачає не лише автоматизацію основних інформаційних бізнес-процесів, а також їх суттєві зміни. Це пов'язано із вдосконаленням документообігу у системі, а підвищення безпеки і оперативності подачі інформації дозволяє більше часу приділяти її аналізу, а не обробці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему впровадження інформаційних технологій у навчальний процес актуалізують у своїх дослідженнях Н. Белікова, В. Биков, Т. Зайцева, Р. Гуревич, М. Кадемія, П. Коваль, В. Кучеренко, В. Розумовський та ін. Особливості використання інформаційних технологій у процесі підготовки фахівців з туризму аналізуються у роботах вітчизняних і закордонних науковців, таких як: М. Мальська, С. Мельниченко, М. Скопень, О. Олійник, В. Худо, Д. Боттерілл, П. Браун, С. Клейн та інші. Однак, питання організації інформаційного простору у навчально-виховному процесі бакалаврів з туризму розкрито не достатньо і потребує додаткового дослідження.

Постановка завдання. Мета статті – проаналізувати основні елементи організації інформаційного простору у навчально-виховному процесі бакалаврів з туризму.

Виклад основного матеріалу дослідження. Впровадження сучасних інформаційних технологій повинно забезпечувати виконання ряду вимог, у тому числі наявності зручного і дружнього інтерфейсу, забезпечення безпеки за допомогою різноманітних методів контролю і розмежування доступу до інформаційних ресурсів, підтримку розподіленої обробки інформації, використання архітектури клієнт-сервіс, модульний принцип побудови систем, підтримку технологій інтернет і т.і. Будь які інформаційні процеси включають процедуру реєстрації, збору, передачі, зберігання інформації і прийняття рішень. Інформаційні технології – це ряд методів, виробничих та програмно-технологічних засобів, об'єднаних у технологічний ланцюг, який забезпечує збір, зберігання, вивід і розповсюдження інформації. Інформаційні технології створені для зниження трудомісткості процесів використання інформаційних ресурсів. ІТ являють собою ті засоби і методи, за допомогою яких реалізуються ці процедури у різних інформаційних системах.

Зміни виробничих зв'язків та відносин, переосмислення ролі та впливу сучасних інформаційних технологій і соціально-економічний прогрес загалом, як зазначає Р.С. Гуревич, зумовлюють потребу встановлення особливостей розвитку інформаційної культури сучасної людини. Серед них науковець відзначає зростання впливу комп'ютерної грамотності на загальний рівень інформаційної культури особистості, необхідність володіння знаннями та вміннями використовувати нові інформаційні технології, яким надаються переваги,

у порівнянні з традиційними способами роботи з інформацією [1].

Сучасна індустрія туризму за останні роки зазнала дуже серйозні зміни, які пов'язані з впровадженням нових комп'ютерних технологій. Успішне функціонування будь якої фірми на ринку туристичного бізнесу практично не можливо без використання сучасних інформаційних технологій. Специфіка розробки і реалізації туристичного продукту вимагає таких систем, які у найкоротший термін надавали б актуальні відомості про доступність транспортних засобів і можливостях розміщення туристів, забезпечували б швидке резервування і бронювання місць, а також автоматизацію вирішення додаткових завдань під час надання туристичних послуг (паралельне оформлення таких документів, як білети, рахунки, путівники та ін.).

На думку В.Т. Лозовецької, у професійній підготовці фахівців туризму та сфери обслуговування у нових умовах важливим є формування у нього здатності до адекватного сприйняття сучасних соціально-економічних змін на ринку послуг, належного реагування на вимоги і потреби споживача, опанування сучасними ринковими вартостями, усвідомленого сприйняття цілей і мотивів професійної діяльності. Провідну роль у цьому відіграє опанування сучасними технологіями організації і надання послуг, вільне володіння кількома іноземними мовами та сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями. «Вміле використання спеціальних інформаційних програм, Інтернету, електронної пошти сприяє розширенню інформаційного простору, ефективній професійній співпраці, налагодженню ділових контактів. Підготовка на таких засадах вимагає нових підходів у визначенні освітніх цілей і мотивів в організації та проектуванні психолого-педагогічних умов навчального процесу щодо формування творчої особистості, здатної до пошуку типових і нетипових розв'язань складних завдань діяльності» [2, с. 3-4].

Тому, організація інформаційного простору у навчально-виховному процесі бакалаврів з туризму, є однією з необхідних умов впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховний процес та ефективного використання електронних засобів навчання.

Сучасна система професійної підготовки вимагає добору таких засобів навчання, які були б орієнтовані на розвиток творчих здібностей студентів, індивідуалізацію навчального процесу, формування навичок самостійного оволодіння і застосування

знань. Для цього використовуються елементи дистанційного навчання, перевагами якого є: економія часу викладача і студента; дозволяє студенту відчути самостійність і відповідальність, що підвищує його мотивацію до навчання; розвиває у студентів навички до безперервної освіти і підвищення кваліфікації у майбутній професійній діяльності. Зокрема, С. Шмельцер вважає, що використання електронного навчання у процесі підготовки майбутніх фахівців сфери туризму сприяє формуванню критичного мислення та допомагає вирішувати проблеми і приймати рішення, будучи технологічно компетентними [3, с. 35].

До основного засобу організації у вищому навчальному закладі інформаційного простору ми відносимо систему управління навчанням Moodle, яка включає такі інтернет-ресурси, як: аудіо- та відео матеріали, інтернет-сайти, віртуальні співтовариства та комп'ютерне тестування. На думку С. Хейвена і Д. Боттерілла, електронне навчання містить у собі доставку інформації та застосування можливостей використання комп'ютера, мережі та веб-технологій під час індивідуальної роботи та професійного розвитку фахівця [4, с. 76].

Найбільш поширеним засобом організації інформаційного простору у навчально-виховному процесі є Інтернет-ресурси. Структура Інтернету складається з сервісів та служб, останні у свою чергу поділяються на комунікативні та інформаційні. Інформаційні служби досить популярні у сучасній системі вищої освіти, оскільки вони

насичені навчальними матеріалами та легкі у використанні. На сьогодні і студенти, і викладачі повинні вміти добре орієнтуватися у величезній кількості мультимедійних підручників, інтернет-ресурсів, програмних засобів для турфірм, готелів, ресторанів, які забезпечують формування інформаційного простору.

Для підвищення рівня інформаційної підготовки бакалаврів з туризму ми створили електронні навчально-методичні комплекси таких навчальних дисциплін «Організація готельного господарства», «Організація сфери екскурсійних послуг», «Організація туризму» на базі системи Moodle, яка дає змогу ефективно обмінюватися навчальним контентом, взаємодіяти онлайн та використовувати сучасні Інтернет-технології.

За допомогою цієї платформи ми забезпечуємо безперервний навчальний процес, тобто є можливість організовувати навчання під час вимушених канікул у весняному семестрі, при проходженні студентами практики за кордоном, уможлиблює самостійну роботу студентів влітку. Студентам заочної форми навчання є можливість готуватися до екзаменаційних сесій протягом року у зручний для них час, не відриваючись від роботи.

У систему Moodle завантажені мультимедійні матеріали, що містять відео- та аудіо фрагменти. Аудіо- та відео матеріали – це робочі матеріали, які стануть у нагоді при вивченні тем «Екскурсійні маршрути», «Забуті архітектурні споруди» з дисципліни «Організація туризму» та

Рис. 1. Зразки використання відеоматеріалів при вивченні теми «Архітектурні пам'ятки історичної Волині»

«Замки України», «Озеро Світязь – перлина Волині» з дисципліни «Рекреалогія». За допомогою аудіо- та відео матеріалів студенти можуть прослухати, побачити, а потім і опрацювати інформацію та краще підготуватись до певного завдання (рис. 1).

Веб-сайти активно використовуються постачальниками послуг та посередниками туристського ринку при взаємодії між собою. Туристичний бізнес, будучи однією з самих динамічних сфер економіки, являє собою наповнену інформаційну галузь. Іншими словами, збір, зберігання, обробка і передача актуальної інформації є важливою та необхідною умовою функціонування туристичного підприємства. Успіх бізнесу деяких галузей економіки залежить від швидкості передачі і обміну інформацією, від її актуальності, своєчасності отримання, адекватності і повноти. У зв'язку з цим, успішний розвиток туристичного бізнесу передбачає широке використання новітніх технологій як у межах створення туристичного продукту, так і просування його на ринок послуг.

На сьогодні активно використовуються глобальні комп'ютерні системи резервування, інтегровані комунікаційні мережі, системи мультимедіа, SMART Cards, інформаційні системи менеджменту та ін. (рис. 2).

Рис. 3. Розподіл відповідей студентів, опитаних про те, наскільки вони підготовлені для використання інформаційних технологій у своїй майбутній професійній діяльності

Основою методики дослідження стану організації інформаційного простору у навчально-виховному процесі бакалаврів з туризму було анкетування студентів та викладачів Академії рекреаційних технологій і права. Дослідження виконане у межах науково-дослідної роботи «Теоретико-методичні засади професійної підготовки фахівців в умовах інформатизації освіти» (державний реєстраційний номер 0115U 002901).

Аналізуючи відповіді студентів, опитаних стосовно того, наскільки вони підготовлені для використання інформаційних технологій у своїй майбутній професійній діяльності, можна стверджувати, що вважають себе повністю підготовленими 20,13% студентів;

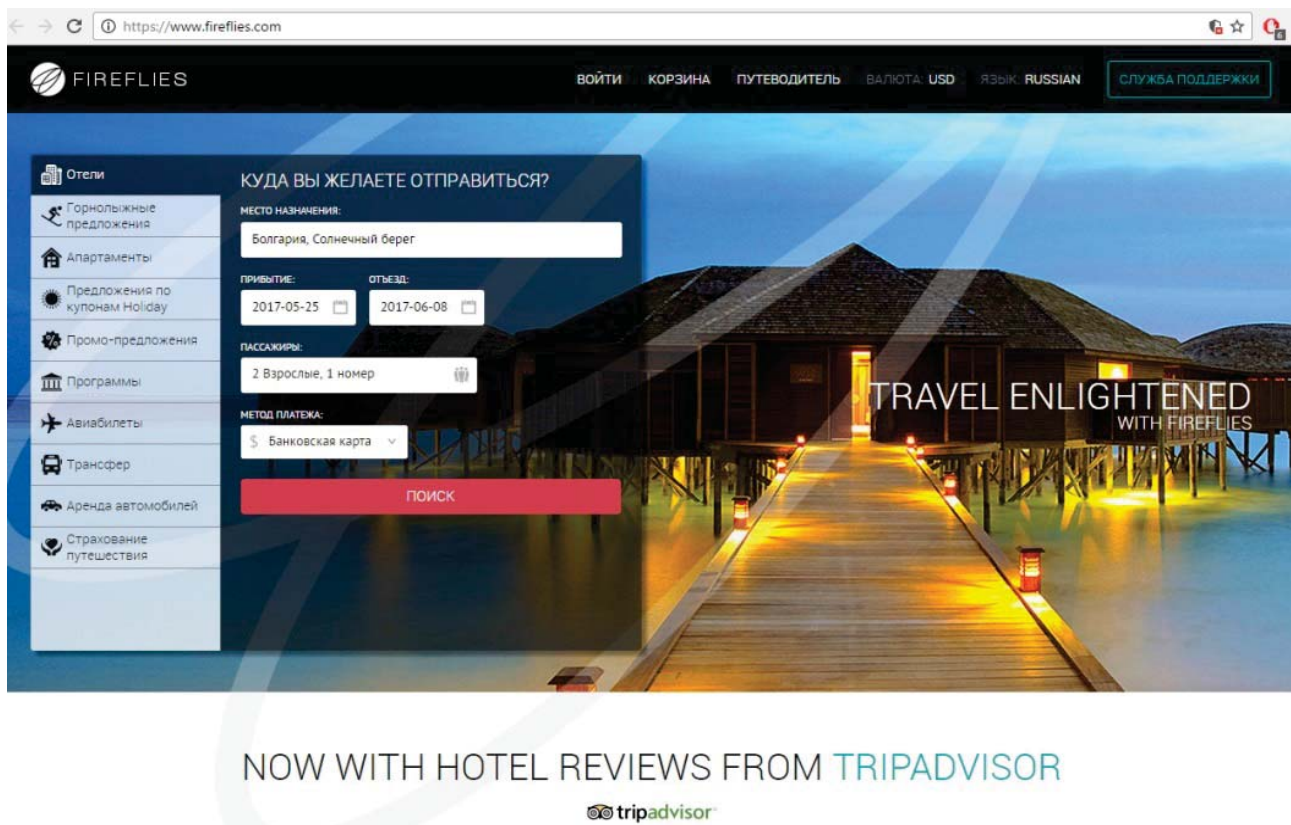

Рис. 2. Використання веб-сайтів у процесі організації інформаційного простору

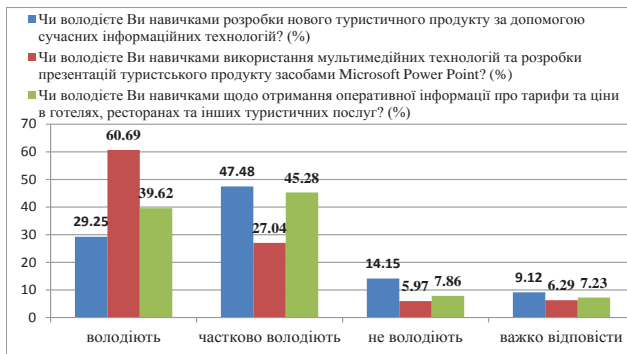

Рис. 4. Аналіз відповідей студентів, опитаних про те, чи володіють вони навичками використання інформаційних технологій у роботі туристичного підприємства

частково підготовленими – 58,18% респондентів; непідготовленими – 9,12%; важко відповісти – 12,58%. Зауважимо, що лише 1/5 частина досліджуваних вважає себе повністю підготовленою для використання інформаційних технологій у своїй майбутній професійній діяльності (рис. 3).

Окремі запитання анкети для студентів мали за мету виявити, чи володіють респонденти навичками використання Інтернет-технологій для розробки туристичного продукту (рис. 4).

Відповіді опитаних дають підставу констатувати, що володіють навичками розробки нового туристичного продукту за допомогою сучасних інформаційних технологій 29,25% студентів; частково володіють – 47,48%; не володіють – 14,15%; важко відповісти – 9,12%.

Аналіз відповідей студентів, опитаних щодо того, чи володіють вони навичками використання мультимедійних технологій і розробки презентацій туристського продукту засобами Microsoft Power Point, свідчить про таке: володіють – 60,69%; частково володіють – 27,04%; не володіють – 5,97%; важко відповісти – 6,29%.

Відповіді опитаних студентів є підставою для висновку, що володіють навичками щодо отримання оперативної інформації про тарифи та ціни у готелях, ресторанах й інших туристичних послуг 39,62% студентів; частково володіють – 45,28%; не володіють – 7,86%; важко відповісти – 7,23% [5].

Нині у професійну підготовку майбутніх фахівців активно залучаються мультимедійні технології, які дозволяють презентабельно та більш повноцінно розкрити теоретичний матеріал. У навчальному процесі такі технології є ефективним методом розвитку творчих здібностей студентів, формування відповідальності за науковий проект

чи презентабельне вирішення проблемної ситуації, формування навичок професійного спілкування та можливості тримати увагу аудиторії.

Висновки з проведеного дослідження.

Отже, аналіз дослідження стану організації інформаційного простору у навчально-виховному процесі бакалаврів з туризму, здійснений на основі опитування свідчить про те, що проблема є надзвичайно актуальною і потребує додаткового дослідження. А організація інформаційного простору у навчально-виховному процесі бакалаврів з туризму, має низку переваг, що дозволяють реалізувати такі принципи, як, інтерактивність, інтегративність, наочність, оперативність наочного зв'язку та ін. Інтенсифікація життєдіяльності, нові соціально-економічні умови, динаміка змін на ринку праці спонукають до розробки, створення та впровадження у практику вищої школи перспективних моделей підготовки конкурентоспроможних фахівців, здатних забезпечувати поступальний розвиток суспільства.

З огляду на це, перспективи подальших досліджень полягають у науковому обґрунтуванні основних методів і засобів організації інформаційного простору у навчально-виховному процесі бакалаврів з туризму в Європі.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гуревич Р.С. Інформаційно-телекомунікаційні технології в навчальному процесі та наукових дослідженнях : [навчальний посібник для студентів педагогічних ВНЗ і слухачів інститутів післядипломної педагогічної освіти] / Р.С. Гуревич, М.Ю. Кадемія. – Київ : Освіта України, 2006. – 366 с.
2. Лозовецька В.Т. Психолого-педагогічні умови професійного саморозвитку фахівця сфери туризму в сучасних умовах праці / В.Т. Лозовецька // Туристична освіта в Україні : проблеми і перспективи : зб. наук. праць / заг. ред. В.Т. Лозовецької. – Вип. 2. – Львів, 2010. – С. 3-9.
3. Schmelzer C. Just-in-time education: Tools for hospitality managers of the future / C. Schmelzer // International Journal of Contemporary Hospitality Management. – 2000. – P. 31-37.
4. Haven C. Virtual learning environments in hospitality, leisure, tourism and sport: A review / C. Haven, D. Botterill // Journal of Hospitality, Leisure, Sports and Tourism Education. – 2003. – 2(1). – p. 75-92.
5. Зубехіна Т.В. Системний аналіз теоретичних основ формування інформаційної культури бакалаврів з туризму / Т.В. Зубехіна, І.В. Мезенцева, Л.Л. Марківська // Перспективи розвитку туризму в Україні та світі: управління, технології, моделі : [колективна монографія] / за наук. ред. проф. І.М. Волошина. – Луцьк : РВВ Луцького НТУ, 2016. – С. 93-113.